

Ο ΑΔΕΛΦΟΣ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ

ΑΙΝΟΣ άρχισ να μās λέη την ίστορία του.
 — «...Κλειστήκα στο δωμάτιό μου. Έ-
 κανα δλες τις ένοιμασίες μου, για το μεγάλο
 ταξίδι και στήριξα το πιστόλι στο στόμα μου.
 Άλλά πριν άκόμα αισθανθώ στα χείλη μου,
 το παγωμένο φιλι της κάρης του,
 βλέπω μπροστά μου μιá γυναίκα.
 Με χαμόγελο, πού ήταν γλυκύτερο
 από τα μάτια της, μου άρπαξε το
 όπλισμένο χέρι και μου ειπε .
 — Τί ζητάς να κάρης, βρε τρελλόπαιδο;
 — Άφησέ με της ειπα, θέλω να πε-
 θάνω!

— Θέλεις να πεθάνης γιατί Ρένα;
 — Ναί...Είπε τόσο ώραία. Την αγαπώ τόσο πολύ! Δεν ήμπορώ χω-
 ρίς αυτή να ζήσω!
 — Ή Έλσα όμως σ' αγαπά;
 — Άχ! Άφησέ με θέλω να πεθάνω!
 Το μαγευτικό φάντασμα έδουρε και μ' έφίλησε. Έπειτα μ' έρώτησε.
 — Με γνωρίζεις;
 — Σε ένοιωσα από το φιλι σου!...Είσαι ή ζωή...άλλά φύγε, φύγε σέ
 παρακαλώ, άφησέ με, δέν σ' αγαπώ πιά...
 — Τρελλόπαιδο...είμαι ή έρωμένη δλων των ανθρώπων, ή πιό μεγάλη
 δυνατή τεχνήτρα. Μπροστά μου γονατίζει ό κόσμος δλος με λατρεία...
 Για μένα άγωνίζεσαι...Για μένα κάνει τόσες τραγικές θυσίες...Για μένα!
 Για μένα την κόρη και την μητέρα του θανάτου.
 — Είσαι κόρη του θανάτου, σ;
 — Ό θάνατος, είνε πατέρας μου και πάλι ό θάνατος είνε γιός μου...
 Για τουτό τόν σέβουμαι ή μιá φορά και τόν διατάσσει την άλλη.
 — Πές του λοιπόν τώρα να ρθή, πού τόν λα-
 χταράει ή ψυχή μου.
 — Τόν έδωξα μακρυνά τόν θάνατο και κρά-
 τησα για σένα, τόν αδερφό του...Πονείς;
 — Ναί...ναί...πολύ...
 — Θα σου τόν φέρω να σέ παρηγορήση.
 — Ποιόν θα μου φέρης; Παιδί;
 — Το άλλο μου παιδί, τόν αδερφό του θά-
 νατου, τόν ένω.

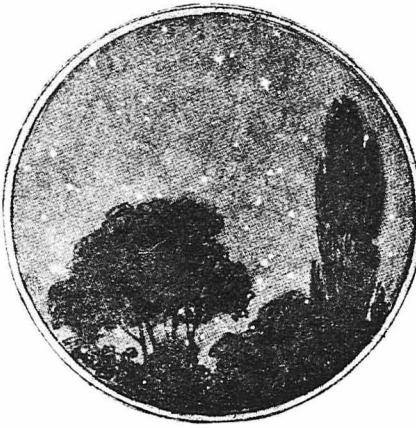
— Η έξωτική γυναίκα έκανε ένα κίνημα και
 άμέσως φάνηκε έμπρός μου, ό γλυκύτερος αδερ-
 φός του θανάτου, παιδί χαρούμενο και γελαστό.
 Χάθηκε τότε ή μητέρα του από τα μάτια μου
 και ό γιός της ήρθε και με πήρε από το χερι!
 — Πάμε, μου ειπε, να σέ γιατρέψω...
 Και μ' έγράβησε κι' έφύγαμε.

Ό δρόμος; μας ήταν σκοτεινός και ή καρδιά
 μου άγριενα.
 Τα άγκάθια σηκώνονταν από το έδαφος και
 τραγύριζαν το μέτωπό μου, σάν στέφανα και μ'
 έκεντοδσαν.
 Από τις χαραδρες της γής; έξεθύμαιναν πότε-πότε φλόγες και έκαιαν
 τις άκρες των τριχών της κεφαλής μου.
 Από τα πηγάδια έβγαιναν καπνοί και μου έκαιαν το στήθος και μ'
 έζάλιζαν.
 Οί βράχοι, δταν φθάνανε στις ρίζες των, έκλιναν τις ψηλές των κο-
 ρυφές και κάτι μουμουρίζαν.
 Τα κυπαρίσσια και άλλα δένδρα θλιβερά, έβγριαν άπάνω μας και δια-
 λαλοδσαν στον δλοσκοτεινο αέρα:
 — Να ένας πληγωμένος από την άγάπη.
 Και σάν ήχώ, και σάν απάντηρος αντίλαλοδσαν γέλοια από τα βάθη του
 όριζοντος.
 — Είσαι ό θάνατος! Είσαι ό θάνατος! Είπα στον σύντροφό μου.
 — Μη φοβάσαι, μου απήτησε, είμαι ό αδερφός του.

Έφθάσαμε τώρα σ' ένα σπήλαιο ψυχρό και μαυρο.
 — Κάθου, μου ειπε, και περιμένε...
 Η Ώρα περνούσε με βραδύτητα αλώνος και ό αλών κατακυλοδσε με
 το λαζάνιασμα της ώρας.
 Άξαφρα άκούστηκαν χαρούσους καμπάνες.
 Έκανα ένα κίνημα να φύγω...να φύγω...!
 Ό σύντροφός μου με άρπαξεν από το χερι.
 — Κάθου*, μου επανέλαβε.
 Έπεσα σάν άναίτητος.
 Σε λίγο άρχισα να βλέπω φώς. Το σπήλαιο έβγινε όχορό από την
 αγγή, έπειτα ρόδινο, κόκκινο, χρυσο έκτυφλωτικó.
 Έκολυμποδσα εις το φώς.
 Τα πλευρά του σπηλαιου τα χρυσοπόρφυρα άνοιξαν άξαφρα και από
 τις ρωγμές των άρχισ να ρέη αίμα.
 Από το αίμα άνηθαν τριαντάφυλλα και από το γάλα κρένα.
 Μιá μουσική άρμονία άναμίχθηκε τότε, με τα άρώματα της άτμο-

σφαίρας και ό ουρανός; έπεσε μέσα στο σπήλαιο με τα άστρα του και
 με τούς ήλιους του.
 Τα άνθη και ή αυρες της μυρωμένης άτμοσφαίρας έμυθόριζαν :
 — «Χριστουγέννα».
 Ήταν ή ώρα των Χριστουγέννων.
 Άίμασα τότε από τούς ήλιους έφάνηκε ή μορφή του Θεου.
 Ό Θεός ήταν έμπρός στα μάτια μου.
 Ό σύντροφός μου μ' έφερε σ' Αυτόν και του ειπεν :
 — Είνε ένας δυστυχής. Θέλει ν' άποθάη γιατί αγαπά.
 Ό Θεός έξαμογέλασε και κάτι ψιθύρισε στον σύντροφό μου μουσικά.
 Ό αδελφός του θανάτου μ' έπήρε και έφύγαμε.

— Εξω στον κόσμο ήτανε σκότος άκόμη.
 Το φώς της φάτης δέν ειχε άκόμη ανατείλει.
 Μόνον έμεις οι δύο ταξιδευάμα άπάνω σέ μιá νεφέλη φωτεινή, και
 με τόν δρόμο μας τόν λιγγιόδη, διέ μέσον του άέρος, έφθάσαμε άμέσως
 στο ψηλό και κατάκλειστο σπίτι της Ρένας.
 Η πόρτες του άνοιξαν χωρίς κρότο και χωρίς κανείς να μας άκούση,
 βρεθήκαμε και οι δύο στον κοιτώνα της, τόν παρεινικό, τόν μαρμαρένο,
 πού τόν έφώτιζεν ή κανδήλα.
 Άπάνω στο λευκό κρεβάτι έκοιμόταν ή ώραία Ρένα.
 — Έλα εδώ, μου ειπεν ό δδηγός μου και κοίτα.
 Έγώ έβλεπα με πόνο τα χείλη της και μου θυμίζαν τα φιλιά της,
 έβλεπα τα δλόχρονα μαλλιά της, πού φωνίζαν ως τώρα την ψυχή μου,
 έβλεπα τα χιονόλευκα δάχτυλά της, τα δάχτυλα πού μου θυμίζαν περα-
 σμένες φοικαδίες.
 Άλλοτε τα δάχτυλα εκείνα άνασκάλιζαν τα μαλλιά μου.
 — Τι θέλεις τώρα να λήης; Με ρώτησεν ό σύντροφός μου.
 — Την καρδιά της...είπα.
 — Να την.....

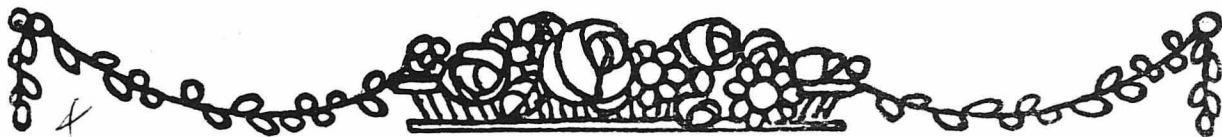

Τα στήθη της Ρένας παραμέρισαν και ανά-
 μεσα από τα μαρμαρένια στήθη της, φάνηκε ή
 καρδιά της.
 Ήτανε γεμάτη κόσμο και παληόκοσμο. Και
 μέσα κει βρισκόμουν κ' έγώ σφηνωμένος σέ μιá
 άκρη. Με τί ποταπή και άσφυκτική συντροφιά
 βρισκόμουν εκεί! Πόσο άηδίασα και πόσο λυπή-
 θηκα πού πλήγωσε έκει την ύπερηφάνειά μου!
 Γιατί να μ' έχη κλεισμένον έκει μέσα με τούς
 συντροφούς;
 Ό Ρένα; Πώς θα χωρέσω σέ τόσο μικρή
 καρδιά, και με τόσο μεγάλο πλήθος; Ποιός;
 Έγώ! Πού δέν με χωρούσε δλος ό κόσμος δταν
 ήμουνα μαζί σου!...
 — Τι θέλεις τώρα να λήης; Μου ειπεν ό δ-
 δηγός μου.
 — Την ψυχή της.
 — Το ώραίο μέτωπό της άνοιξε και φάνηκε
 ή ψυχή της.
 Η κάμαρα σκοτεινίασεν από τή μαυρίλα της.
 — Πάμε...πάμε...του ειπα...δέν ήμπορω να
 βλέπω, πάμε...είμαι έλεύθερος.

Με γρήγορο δρόμο φθάσαμε στο μικρό και πενυχρό σπίτι της Έλσας
 και περάσαμε άδρατοι στον κοιτώνα της.
 Έδώ τα μύρα ήσανε άγνώτερα και ή κανδήλα έφωγγε σάν άστρο, έμ-
 πρόσ στη Θεοτόκο.
 Η Έλσα έκοιμόταν.
 Έπάνω στο όχορό της πρόσωπο έφαινοντο σημάδια του πόνου- του
 πόνου της άγάπης.
 Δεν ειχε την όμορφιά της Ρένας.
 — Πού είνε ή καρδιά της; Ρώτησα.
 Δεν ήταν αυτή καρδιά, αλλά Ναός. Και μέσα ένα μόνον άγαλμα, μιá
 εικόνα, μιá και ένας Θεός, έγώ ό Αίνος!
 — Πού είνε ή ψυχή της; ρώτησα και πάλιν.
 Ό σύντροφός μου, μου απήτησε :
 — Δεν είνε εδώ...την έχει στείλει σ' ένανα...
 Δεν μπόρεσα να κρατηθώ, ώρησα άπάνω της και φύτεψα ένα φιλι
 στη ρίζα του λαιμού της. Έφύτρεψα μιάν ύπόσχεσι.
 — Η Έλσα έκαμε ένα σπασμό και ή μορφή της άλλαξε. Έβγινεν
 ώραία, τόσον ώραία, τόσο όμορφη!...
 — Είνε δική σου...μου ειπεν ό σύντροφός μου.
 Της έδωσα ένα φιλι άκόμα...σπαρτάρισε...και έφυγα.

Ό δρόμος μας ήταν πλημμυρισμένος από φώς. Τα δένδρα και οι βρά-
 χοι μ' έμακάριζαν και ό ουρανός; έγέλα.
 Γυρισαμε εις το δωμάτιό μου.
 Η έξωτική γυναίκα, ή μάγισσα Ζωή μ' επεριμένε εκεί.
 — Έσώθηκες, μου ειπε, τρελλόπαιδο!
 Έρίχτηκα στο λαιμό της και άρχισα να την φιλω λέγοντας:
 — Σ' ευχαριστώ...είσαι ή πιό μεγάλη και ή πιό τεχνήτρα και ή

ΗΘΗ ΚΑΙ ΕΘΙΜΑ

Η ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΕΣ ΣΥΝΗΘΕΙΕΣ ΤΩΝ ΤΟΥΡΚΑΛΒΑΝΩΝ

Ι ΤΟΥΡΚΑΛΒΑΝΟΙ τής Βορείου Ήπειρου και τής Νότιου 'Αλβανίας, κρατούσαν πολλά Χριστιανικά έθιμα, από την εποχή που ήσαν Χριστιανοί.

Ο μεγάλος εξισλαμισμός τής 'Αλβανίας έγινε στα 1620-1650.

Καθώς γράφει ο Mathebrum και ο Hap, την εποχή εκείνη ο εξισλαμισμός έλαβε τέτοιες διαστάσεις στους Χριστιανούς τής Μακεδονίας, τής Ήπειρου και τής Θεσσαλίας, που από 350 χιλιάδες Χριστιανικού πληθυσμού σ' ένα μέρος τής 'Αλβανίας, έμειναν 50.000 μόνον!

Ο δέ Βιτζής, ο Αρχιεπίσκοπος του 'Αντιβάρεως γράφει ότι: «κίνδυνος υπάρχει μήπως εντός 10 ετών όλοι οι 'Αλβανοί γίνουν Μουσουλμάνοι».

Διάφοροι δέ περιηγηταί πιστοποιούν ότι πολλά από τα έθιμα των Τουρκαλβανών και των 'Ελλήνων ομοιάζουν τόσο πολύ ώστε δείχνουν την στενή συγγένεια των δύο αυτών λαών.

«Έτσι ή ημέρα των Χριστουγέννων θεωρείται ιερό στους Τουρκαλβανούς εκ παραδόσεως.

Την ημέρα λοιπόν αυτήν φτιάνουνε γλυκίσματα τα όποια τρώγουν οι μπέηδες και οι πασσάδες, τα ανάλλάσσουν δέ και τα στίτια μεταξύ τους. Τα μεγάλα και τα πλούσια στίτια την ημέρα αυτή φτιάνουν και γλυκά για τους «φουκαράδες» τα όποια μοιράζουν στα στίτια των πτωχών.

Τα δέ παιδιά των Χριστιανών, που γυρίζουν στα στίτια τα Χριστούγεννα και τραγουδούν τα Κάλανδα, πηγαίνουν, άνευ διακρίσεως στα στίτια Χριστιανών και Τουρκαλβανών, οι όποιοι επίσης; τα αμύλιβουν πλούσια.

Τό περίεργο δέ εινε δι και οι Τουρκαλβανοί, τή παρामीνη των Χριστουγέννων φτιάνουν ένα Χριστόψωμο, τό όποιο λένε «δ άρτος του σπιτιού». Τό ψωμί αυτό πρέπει να μείνη όχτώ ημέρες άθιμο και τήν όγδόη ημέρα, τό βάζουν στο τραπέζι, μαζί με τή 'Αίθιοπική κουλούρα και τό μοιράζουν σε όλους τους ανθρώπους του σπιτιού, ακόμα και στους δούλους, ως «ιερό ψωμί».

Τήν νύχτα τής Προποχρονιάς όπως και τα Χριστούγεννα συγκροτούνται διάφοροι όμιλοι νέων και γυρίζουν στα στίτια και τραγουδούν τον 'Αι-Βασίλη. Στο τέλος λένε τα διάφορα έγκωμια στον «φάβητη» τού σπιτιού, στη κυρία, στη βάζ'α (κόρη), στον γοβλή (υιόν) κτλ. Στους νέους αυτούς δίνουνε τυρί, αυγά, κρασί, τραχανά, γοήματα, άλαθρι, βούτυρο και 5,τι άλλο φαγάδιμο. Άφου ή παρόε πάει σ' όλα τα στίτια του χωριού, πηγαίνει έπειτα στην εκκλησία και άκούει τή θεία λειτουργία. Έπειτα από αυτά που μάδεψαν γυρνώντας στα στίτια, κρατάνε όσα φαγάδιμα τους χρειάζονται για ένα γλέντι. Τα άλλα τα πουλάνε και με τα χρήματα αγοράζουν 2-8 σφαχτά. Ότι περισσέψει τέλος από τα χρήματα που μάδεψαν τα μισά δίνουν στην εκκλησία και τα άλλα μισά στους φουκαράδες του χωριού.

Στό γλέντι τους καλούν τον παππά του χωριού και τους προκριτους. Καλούν επίσης και τα όργανα και έκακολουθεί χορός στον όποιο λαμβάνει μέρος όλο τό χωριό, Τουρκαλβανοί και Χριστιανοί.

Από γίνονται στα μέρη τής Ήπειρου και τής 'Αλβανίας, όπου οι Χριστιανοί εινε περισσότεροι. Όπου όμως εινε πειο πολλοί οι Τουρκαλβανοί, αυτοί δεν δέχονται μεν στο στίτι τους τον όμιλο των Κάλανδιστών, θεωρούν όμως χροές τους ιερό, να στείλουν την επομένη ημέρα, ένα μικρό μέρος από διι έχουνε στα κελλάρια τους, καθώς και χρήματα άρκετα για να μοιραστούνε στους φτωχούς.

Ίδιαίτερος δέ στέλνουν στους φτωχούς μια πηττα ('Αγιοβα-

πειό δυνατή!..»

Έδώ εινε φθάσει ή ιστορία του Λίνου, όταν άκούσθηκαν ή καμπάνε των Χριστουγέννων.

«Η πόρτα άνοιξε τότε και ή 'Έλσα τυλιγμένη στα βαρυνά της τα γουναρικά, άνη και υπερόφρανη, με τό πρόσωπο πάντοτε όχρω, πλησίασε τον Λίνο και του ειπε :

— Δεν εινε ώρα να πάμε στην 'Εκκλησία ;

Γ. Τορέλι

σιλιάντικη κουλούρα), άπάνω στην όποια έχουνη χαράξει με πηρούνι ένα σταυρό, από τον όποιο διακλαδίζονται σ' όλη τή πητα, διάφορα κεντήδια και παραστάσεις, κατά την τέχνη και τό γούστο κάθε νοικοκυράς.

Στα μέρη όπου εινε άμυγείς οι Τουρκαλβανοί πληθυσμοί φτιάνουν επίσης 'Αγιοβασιλιάντικη κουλούρα, μέσα στην όποια βάζουν ένα νόμισμα, τό «τυχερό» που θα φέρη τή τύχη σε όποιον τό βερη...

ΠΕΡΙΕΡΓΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Ο ΑΣΤΗΡ ΤΗΣ ΒΗΘΛΕΕΜ

(Στήν τέχνη των άρχαίων Χριστιανών και στή συνειδησι των θεολόγων).

Ίπως ήταν ο «Αστήρ τής Βηθλέμ ;»

Ο Έσάγγελιστής Ματθαίος τον άναφέρει τρεις φορές, χωρίς να μας τον περιγράψει:

— «Είδομεν γάρ, τον άστέρα εν άνατολή και ήλθομεν προσκυνησαι αυτόν...»

— «Και ίδόντες τον άστέρα έχάρησαν χαράν μεγάλην σφόδρα... Τό μετάλλιο άστέρη που κρέμεται σήμερα σιό σπήλαιο τής Βηθλέμ έχη 14 άκτινες.

Στις κατακόμβες τής άγίας Προκόλλης; έξ άλλου, μια παράσταση: τού α' ή τού β' αιώνου τον ποριστάνει με όκτώ άκτινες.

Επίσης με όκτώ άκτινες ειναι και στα Μωσαϊκά τής Ραβίνης του 6ου αιώνου, στα ψηφιδωτά του ναού τής Παλατίνας (1144), στην Μονή τής χώρας στή Κωνσταντινούπολη (1282-1328) και στις παλιές άκτινες του Μουσίου των 'Αθηνών.

Στήν άποκαάλυψη ο ίδιος ο Ίησους Χριστός, άποκαλετ τον έαυτιόν του άστέρα, λέγοντας :

— «Έγώ ειμι ο άστήρ ο λαμπρός και όρθρινός».

Οι ταληγί Χριστιανοί μεταχειρίζονταν για μουσικό σύμβολο, ένα άστέρι με 8 άκτινες και τοβτο γιατί στο ιερό μυστήριον του όνόματος του Χριστού Χ έβαζαν και τό σταυρό, ήτοι. «Χριστός επί σταυρού!...»

Για τοβτο και οι Βυζαντινοί είκονίζαν τον άστέρα με όκτώ άκτινες Χ δηλαδή και 7, πάλια τό όποιον, με τις 8 άκτινες του συμβόλιζε και τής Βηθλέμ τ' άστέρι.

Αότι «υπεράνω του νεννηθέντος βροφους επικρέμαται τό άναπόσφενκτο μαρτυριό του Ιολοθά».

Τό διι δέ αυτή ήταν ή σημασία του άστέρος τής Βηθλέμ ή συνειδησι των Χριστιανών των πρώτων αιώνων τό πληροφορομμεθα και από τον άξιόπιστο συγγραφέα του Α' αιώνου, τον ιερόν Ευσέβιον.

Πολύ πρό του Ευσέβιου έγραψε περί του άστέρος και ο Θεόδωρος Ίγνατίος μαθητής του Επαγγελιστού Ίωάννου, εις τήν προς Έφεσούς έπιστολήν του. Ο δέ Όριγένης, με διη-του τή πολυμάθεια, με δυνάμους να καθορίση τό σχήμα του άστέρος, έγραφε: «Τό άστέρι που φάνηκε στην άνατολή ήταν κάτι νέο, και με κανένα άλλο δαν ομοιάζε, ούτε με πλανήτη, ούτε με άλανή, ούτε με κομήτην, ή με άλλο ουράνιο φαινόμενον».

Κατόπιν έβγήκε μια παράδοσις διι τό άστέρι αυτό ήταν ο άρχάγγελος Γαβριήλ, που όδηγούσε τους Μάγους υπό μορφήν άστέρος.

Στα ψηφιδωτά του ναού τής Βηθλέμ, εικονίζεται ο μουσικός σταυρός τής άποκαάλυψης, 3 όποιος και λυει πλέον τό μυστήριον. Δεξιά και άριστερά του κρείως ναού, ειναι με μωσαϊκά ή μουσική παράσταση του άστρου ως εξής.

Στό άστρο αυτό οι γραμμές του σταυρού έχουνη βαθύ χρώμα και οι γραμμές του Χι άνοικτιερο, πράγμα τό όποιον, καθώς; μιστοποίησης και ο μακαρτής Γ. Λαμπάκης, σαφώς ένοεί «Χριστόν επί Σταυρού».

Στό άνατολικό δέ πάλιν μέρος του ναού υπάρχει ε' α άλλο ψηφιδώ-τημα όπου παριστά τό βρέφος Ίησού να σκύβη και να βλέπη από πάνω του, στον ουρανό, στή θεία του φωτεινού άστέρος, τό φάσμα του σταυρού.

Όταν κατά τους παλαιούς Χριστιανούς, τους Βυζαντινούς και τους Νεοέλληνες Θεολόγους, τό άστέρι τής Βηθλέμ προέπει να έχη όκτώ άκτινες και όχι δεκατρία, που ζωγραφίζουνη οι καθολικοί, και τό άστέρι αυτό, τό μουσικό όκτάκτινο άστέρι τής άποκαάλυψης, ειναι ο παλιός συμβολισμός του Χριστού κρομμεμένου επί του Σταυρού, τού Χ δηλαδή, τού άρχικου όνόματος του Χριστού, επί του συμβόλου του μαρτυριου του, του τιμιου και ζωοποιου Σταυρού.

